

ברכות כט. (ש6 מהסוף) עד ל. (המשנה)

ביאורי מושגים
תפילת הדרך - את אופי החיוב של תפילת הדרך ניתן להבין בשתי דרכים:
 א. בקשה ותחינה לה' שישמור עלינו ויצילנו.
 ב. לפני כל מהלך משמעותי יש חובה להקדים ולפנות אל הבורא - (עקרון דומה למטרה של תפילת שחרית שאיתה אנו פותחים את היום).
 ייתכן ששאלה זו תלויה בהבנת דין פרסה (עיין בתחילת העמוד הבא בצד שמאל):
אפשרות א': ניתן להגיד תפילת הדרך רק בתחילת הדרך, בפרסה הראשונה - ההבנה השניה.
אפשרות ב': החובה להגיד תפילת הדרך היא על דרך מינימלית של פרסה - ההבנה הראשונה.

דיני טעות בתפילה
שכח להזכיר גשם (ב'תחית המתים'): חוזר (ואם סיים את הברכה חוזר לראש).
שכח לבקש גשם (ב'ברכת השנים'): מבקש ב'שומע תפילה', עבר את 'שומע תפילה' חוזר ל'ברכת השנים'.
שכח להגיד הבדלה (ב'חונן הדעת'): לא חוזר - מזכיר בהבדלה על הכוס (ואם לא הבדיל חייב להתפלל שוב).
שכח להגיד יעלה ויבא: חוזר לרצה. סיים תפילתו - חוזר לראש.

עקרונות הרגע המגדיר את סיום התפילה הוא עקירת הרגליים:
 דעה א': זאת בתנאי שלא רגיל להגיד תחנונים אחר העקירה, אם רגיל - הסיום הוא סיום התחנונים.
 דעה ב': זאת בתנאי שרגיל להגיד תחנונים לפני העקירה, אם לא רגיל - הסיום הוא סיום ברכת 'שים שלום'.

ר' זירא: אני לא מוסיף כלום לתפילה כדי לא להתבלבל!

בארץ ישראל גינו את מי שמתפלל מנחה בשקיעה - מחשש שיפספס.

מה פירוש קבע:
 א. המרגיש שהתפילה היא 'מטלה'.
 ב. מי שאינו אומרה בלשון תחנונים.
 ג. מי שאינו מוסיף לה נופך משלו.
 ד. מי שאינו מתפלל עם דמדומי חמה - בזריחה (שחרית) ובשקיעה (מנחה).

ציטוט מהמשנה
 ר' אליעזר: העושה תפילתו קבע אין תפילתו תחנונים.

ההבדלים בין ברכת הבינו לברכה המקוצרת
 1. בהבינו מוסיפים את 3 הברכות שלפני ואחרי - במקוצרת לא.
 2. במקוצרת אם יש לו זמן יחזור ויתפלל - בהבינו לא.
 3. הבינו אומרים רק בעמידה - את המקוצרת אומרים גם בישיבה.

ציטוט מהמשנה
 ר' יהושע: בזמן סכנה מברך ברכה אחת מקוצרת.

תפילת הדרך

1. היוצא לדרך ימלך בקונו לפני כן ויתפלל תפילת הדרך.
2. נוסח הברכה צריך להיות בלשון רבים כדי לבקש על כלל החברה.
3. זמנה עד פרסה.
4. ניתן לברכה גם בישיבה.

למרות שיכול לברך בישיבה - אבל אם יכול לעמוד יעמוד: 'מהיות טוב אל תקרא רע'.

'זמנה עד פרסה':
הסבר א': שכח לברך בתחילת הנסיעה יברך עד שיעבור פרסה.
הסבר ב': החובה של תפילת הדרך מוטלת על כל נסיעה שאורכה למעלה מפרסה.

כוונה וכיוון בתפילה

1. **כיוון התפילה:** מהעולם לארץ ישראל, מארץ ישראל, לירושלים, מירושלים לקדש הקודשים. בקדש הקדשים אל הכפורת. עיוור ומי שלא יכול לכוון - יכוון את ליבו.

2. **היה רוכב על החמור:**

ת"ק: אם יש מי שיחזיק את החמור - ירד, אם לא - ישאר עליו.
רבי: בכל מקרה ישאר על החמור, אחרת זה יפגע בכוונה שלו.

3. **ישיבה בתפילה - הברייתא קובעת:**

מה עדיף: תפילה בעמידה שאינה סמוכה לגאולה, או תפילה בישיבה הסמוכה לגאולה.
ת"ק: תפילה בעמידה **רשב"א:** סמיכת גאולה לתפילה

נמצאו כל ישראל מכוונים למקום אחד!

שמואל ולוי נהגו כת"ק.
 רב אשי לא סמך על שיטה זו ולכן התפלל פעמיים:
שלב א': בבית המדרש - סמך גאולה לתפילה במישוב.
שלב ב': בביתו - היה מתפלל פעם נוספת בעמידה.